

Norges folkerettslige stilling etter kapitulasjonen 10/6 1940.

"Bildet av det som hendte i disse
årene er ufullstendig og vil
fortsette å være det."
(Generalløytnant Otto Ruge ved ge-
Fleischers bisettelse 23/10 1945.

Jeg takker Truls Dahl for hans kommentar til min bokomtale i Morg-
bladet 7. juli. Kanskje er det ikke så rart at det fremdeles finn-
dem som ikke har satt seg inn i hvilke konsekvenser det fikk at de
norske forsvarssjef general Ruge etterkom regjeringens ordre om
kapitulasjon - en kapitulasjon som ifølge Ruges vidneutsagn var
betingelsesløs. For som den kjente industrimann direktør Lorentz
i sin tid skrev i Tønsberg Blad 5/6 1948: "Myndighetene holder t-
bake offisielle dokumenter fra okkupasjonstiden. Folk skal være u-
vidende om hvad som har foregått, her som i de østeuropeiske land-
- Statsstipendiat i historie, advokat Sverre Hartmann, som vel er
fremste kjenner av norsk okkupasjonshistorie, gav i 1971 ut en bok
"Søkelys på 1940". På bokomslagets siste side heter det at det sto
Hartmann her legger frem "har vært skjult for forskning og almen-
i en generasjon." Side 57 i boken skriver advokat Hartmann: "Des-
verre har kapitulasjonsavtalen aldri vært presentert i korrekt sk-
else for norske domstoler, allerminst i oversettelse. Det lyder i-
lig, men er sant. Fra første stund ble Trondheimsavtalen uriktig
satt og uriktig satt opp i de forskjellige avskrifter. Disse feile-
avskrifter er så blitt gjengangere i våre rettssaler, domstolenes
premisser og i vår historiske forskning." Under de her beskrevne
forhold er det forståelig om noen går seg vill.

Truls Dahl påberoper seg handelsflåten innsats som bevis for norsk
statlig krigsdeltagelse, men den norske handelsflåte inngikk hverken
i norsk eller britisk krigsmakt. At fartøyene etterhvert ble utsty-
med skyts til forsvar mot ubåter innebærer ingen forandring i far-
tøyenes stilling, folkerettslig sett. Jfr. her Strupp-Schlochauer
"Wörterbuch des Völkerrechts" bind I side 762: "Bevæpnede handels-
skips rettsstilling atskiller seg fra handelsskip som blir ombygget
til krigsskip derved, at handelsskipet ved sin bevæpning ikke tape
sin karakter som ikke krigførende" ("seinen Charakter als nichtkri-
führender nicht verliert") Om marinen opplyser orlogskaptein E.A.
Steen i "Norges Sjøkrig" bind IV, s. 292: "I løpet av juli måned
reiste de fleste sjøoffiserer som hadde tjenestegjort i Nord-Norge
under krigen i 1940 tilbake til sine hjemsteder." Dette faller hel-
sammen med det statsminister Nygaardsvold sa i sin kringkastingste-
over BBC den 25/6 1940: "Det stod da ingen annen utvei åpen enn å
legge våpnene og sende våre tapre offiserer og soldater hjem." I
tale sa Nygaardsvold at krigen varte i to måneder og at Norge var
besatt land. Dette er også helt i samsvar med Nygaardsvolds fored-
statsråd 7. juni, like før avreisen til England: "- det ville vær-
håpløst for Norge å fortsette krigen." Dette ble ifølge statsråd N
Hjelmtveit innført i statsrådsprotokollen og bifalt av Kongen. I
Hjelmtveits bok "Vekstår og vargtid" forteller forfatteren side 170
om generalene Ruge og Fleischer at "begge generaler mente de tjent
landets sak best ved å bli hjemme." Hjelmtveits opplysning blir t-
kreftet av Undersøkeseskommissjonen av 1945 som under avsnittet "Fo-
svaret" side 54 skriver om Ruge: "Han mente å kunne tjene landets
bedre ved å bli hjemme" og at Ruge "sa uttrykkelig fra til genera-

John Sand.